

У протеклој години међународна војна сарадња била је снажан инструмент промовисања реформских процеса у Министарству одбране и Војсци Србије, изградње и побољшања партнерских односа са више од 50 држава и војски, и значајна подршка спољној политици Републике Србије

Амбиц

ахваљујући активном и офанзивном наступу, билатерална војна сарадња са највећим бројем држава јесте, по многим оценама, најбољи део укупних односа са тим земљама. У току године планирано је и остварено готово 1.000 активности из области међународне војне сарадње, од којих чак седамдесетак високог и највишег нивоа. Како и на који начин је остварена та сарадња, који су њени главни аспекти и шта се може на том плану очекивати у новој години, сазнали смо од начелника Управе за међународну војну сарадњу Сектора за политику одбране МО генерала у пензији Милорада Перића.

Посете на високом нивоу

– Најзначајније активности високог нивоа, које су по нашој оцени обележиле међународну војну сарадњу у протеклој години, јесу посета министра одбране Драгана Шутановца Бриселу и потписивање *Споразума о безбедности информација* са Организацијом Северноатлантског пакта, те размена посета високог нивоа са Кином. Прво је начелник Генералштаба Кине посетио Србију, а затим је министар Шутановац био кинески гост. Том приликом потписан је *Споразум о сарадњи у области одбране*. Министар Шутановац је био и први министар одбране једне стране државе кога је примио потпредседник Кине Си Ђинпинг. Треба истаћи и то да је у посети Србији након пуних 57 година био начелник Здруженог ГШ ОС САД – рекао је Милорад Перић.

На промоцији студената Војне академије у први официрски чин, испред Народне скупштине на истом месту су се нашли министар одбране БиХ, начелници ГШ Кине и Црне Горе и

командант Националне гарде Охаја, уз високе војне званичнике из више земаља. И то је, између осталог, показатељ успешне међународне војне сарадње.

По динамици и интензитету издваја се војна сарадња са ОС САД, која се од 2004. године непрекидно унапређује. Шта је окосница те сарадње?

– Том сарадњом доминира *Програм државног партнерства* са Националном гардом Охаја, што је америчка страна оценила као најбољи програм који Национална гарда САД има са 56 држава света. Различите врсте међународног програма за војно образовање и обуку – ИМЕТ, похађало је, или похађа, 38 кадета и официра. После више од 15 година поново школујемо наше официре на престижним војним школама у САД. Њихов број се из године у годину повећава. Успостављен је и редовни режим штабних и консултација у области одбране. Отворене су и могућности за унапређење војноекономске сарадње – одговорио је начелник Перић.

Отварање нових путева

Сарадња са Норвешком има посебан значај и вредност, будући да је та земља највећи донатор МО и ВС. Приоритет је сарадња у области војне медицине. Са медицинским тимом Македоније изведена је трilaterална вежба „Сигуран пут 08“ у рејону Бујановачке Бање, где су у реалним условима показани капацитети намењени за заједничко учешће у међународним операцијама. Србија и Руска Федерација показале су обострано додатно занимање за унапређење сарадње у области одбране. Потписан је *Протокол о школовању припадника МО и ВС у војнообразовним институцијама Руске Федерације* и прва четири припадника Војске Србије већ су на школовању.

и је с покрићем

УЧЕШЋЕ У ПАРТНЕРСТВУ ЗА МИР

Србија је током 2008. учинила значајне кораке како би унапредила своје учествовање у програму „Партнерство за мир“. Потписивањем *Споразума о безбедности информација* између Владе Србије и Организације Североатлантског савеза омогућује се потпуно коришћење свих расположивих механизма успостављених у Програму. Израђен је и предлог Индивидуалног програма партнерства Србије за 2009. и 2010. годину и предложени циљеви партнерства под окриљем Процеса планирања и прегледа.

У предлогу Индивидуалног програма партнерства, чак 80 процената активности односи се на МО и ВС. Ради обезбеђења форума за дијалог и сарадњу и подршке за реформу система одбране, припадници МО и ВС учествовали су у раду одређеног броја комитета и радних група у формату Савета евроатлантског партнерства.

Представници МО и ВС учествовали су на две вежбе Програма ПзМ под називом „Cooperative Longbow 2008“ и „Cooperative Lancer 2008“ и на две вежбе у духу Програма — „MEDCEUR 2008“ и „Combined Endeavour 2008“.

Поред размена посета високог нивоа, са Кином су отворене и нове области сарадње, као што је размена искустава у помоћи цивилном становништву и уклањању последица природних и вештачки изазваних несрећа. МО Србије је међу првима реаговало и послало помоћ Кини ради отклањања последица од земљотреса у провинцији Сечуан, што Кина посебно цени.

Министарство одбране Србије посебну је пажњу посветило обнављању традиционално добрих односа и војноекономској сарадњи са земљама Блиског истока и Африке. Са Ираком се плански остварује веома вредан уговор, првих 20 официра из Алжира се налази на постдипломским студијама код нас, отварају се могућности за обнављање сарадње са Египтом, Либијом, конкретизује се сарадња са Израелом.

— Веома је квалитетна и развијена војна сарадња и са Немачком, Аустријом, Румунијом, Мађарском, а први пут успостављена је сарадња са Шпанијом и Португалом — истиче начелник Управе за међународну војну сарадњу.

Према његовом казивању, није запостављена ни сарадња са суседима, која се остварује билатерално и кроз регионалне иницијативе. Са Мађарском и Румунијом одржане су и две заједничке вежбе („Шајка“ и „Велика река“) по најсавременијим стандардима и процедурама које су потврдиле висок ниво обучености Војске Србије и спремност да се ангажује и у мисији подршке цивилним властима у заштити и спасавању од природних непогода.

— У овој години дошло је и до пуне афирмације регионалних капацитета Војске Србије. Најзначајнији су регионални центар АБХО у Крушевцу, у коме се већ четири године обучавају и инспектори земаља чланица Организације за забрану хемијског наоружања (OPCW). Као регионални центри препознати су и ВМА, Центар за мировне операције и Центар за обуку паса — објаснио је генерал Периф.

Протекла година освежила је војну сарадњу једном новином — разменом посета кадета и младих официра. Српски кадети посетили су Словачку, Данску, Норвешку, Италију, а три најбоља потпоручника наградио је немачки амбасадор седмодневним боравком у Немачкој. На тај начин, верује генерал Периф, стичу се нова искуства, контакти, отварају могућности за будућу сарадњу, сазнају се нове вредности.

Министарство одбране Србије укључено је у израду Националног програма интеграција Србије у Европску унију, пре свега у деловима који се односе на европску безбедносну одбрамбену политику. Представници МО учествују на семинарима и радионицама из области европских интеграција, усклађивања нормативно-правних аката из своје надлежности у процесу усклађивања прописа са законодавством ЕУ.

Значајни допринос бољем разумевању савремених кретања на подручју војне политике и безбедности у свету дао је и Институт за стратегијско истраживање Сектора за политику одбране, који је организовао, поред осталог, серију предавања страних експерата. Институт је био и организатор више међународних конференција и семинара од којих се својом вредношћу издваја конференција „Први светски рат и Балкан – 90 година касније“.

У оквиру међународне војне сарадње, Верификациони центар Управе за међународну војну сарадњу ангажовао се на спровођењу међународно прихваћених обавеза у оквиру споразума, уговора и конвенција о контроли наоружања. Током 2008. године извршена је 21 активност по *Споразуму о подрегионалној контроли наоружања* у складу са Анексом 1Б, члан IV *Дејтонског мировног споразума*. Представници Верификационог центра учествовали су у изради заједничког приручника, који ће се примењивати током инспекција. У оквиру изградње поверења и безбедности у региону, Верификациони центар је остварио 23 активности.

Планови за 2009.

Како каже генерал Периф, Министарство одбране Србије се током године потрудило и да буде добар домаћин и партнер за укупно 34 акредитована страна војна представника у Београду. Занимање за унапређење билатералне војне сарадње и саму Србију расте, што потврђује и чињеница да су у 2008. години акредитована два нова изасланика одбране, из Шведске и БиХ, а за идућу годину најављени су још неки.

Успешан завршетак 2008. подразумева и амбициозне планове за 2009. годину. О томе генерал Периф каже:

— У наредној години очекујемо да, и поред смањења финансијских средстава, одржимо квалитет и унапредимо војну сарадњу у областима које смо обострано препознали са нашим партнерима. Очекујемо интензивирање размене посета највишег нивоа, за које је предвиђено и потписивање нових споразума о сарадњи у области одбране, што ће омогућити да овако богата и интензивна војна сарадња добије нови квалитет и додатно допринесе бољем разумевању и сарадњи између држава. Настојаћемо да побољшамо квалитет сарадња са земљама чланицама ЕУ, ПзМ и сталним чланицама УН. Предстоји нам отварање Мисије у Бриселу. Посебну пажњу посветићемо интензивирању војноекономске сарадње са земљама Блиског истока и Африке. Планирано је извођење две веће мултинационалне вежбе на територији Србије, „Тиса“ и MEDCEUR. Покренули смо иницијативу и за организовање једне веће међународне манифестације у Србији у другој половини године, са амбицијом да она постане и традиционална.

Будући да је 2008. година показала колико је међународна војна сарадња била снажан инструмент промовисања реформских процеса у Министарству одбране и Војсци Србије, и саме Републике, као и изградње и побољшања партнерских односа са више од 50 држава и војски, очекује се да ће и амбициозни планови за нову годину да се остваре са истим успехом. ■

Снежана ЂОКИЋ
Сниљко Јован МАРЈАНОВ